

DIRVA

TRIUKŠMAS DĖL CIA

Tik žinoti ar kiek padėti

Kai Watergate buvo sugauti buvę Baltųjų Rūmų 'plumberiai', Nixonas ir jo artimieji kurį laiką ieškojo būdų kaip atsakomybę dėl to sumesti CIA – centrinei žvalgybos agentūrai. Mat, tos veikla yra ir turi būti slapta. Su lakia fantazija galima buvo sugalvoti, kad ir tokia istorija: "Amerikiečių žvalgyba susekusi, kad sovietai nutarę, jog neatsižvelgiant į visas nuolaidas, padarytas jiems Nixono administracijos, visdėlto jiems naudingesnis dalykas būtų matyti Amerikos prezidentu McGoverną. Tad sovietai nutarę, aišku, pačiam Brežnevui pritaranti (net buvę užrekorduoti jo pasikalbėjimai), paremti ... demokratų kandidatą milijonais dolerių..." Bet vargšė CIA pati negalėjusi to patikrinti, nes negalėjusi veikti JAV viduje, o FBI atsakė. Todėl nelikę nieko kito kaip pačiam Prezidento Perrinkimo Komitetui visa tai patikrinti.

Jei toje prielaidoje bū-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

tų bent krislas tiesos, Nixonas dar šiandien būtų prezidentas. Prisiskaičius šnipu romanų ir prisižiūrėjus atitinkamų filmų, žinoma, sunku suprasti, kad išlaužimas galėjo turėti tik vieną tikslą, būtent, žinoti kas darosi demokratų vyr. būstinėje. Tragedija glūdėjo tame, kad niekas nepagalvojo apie riziką, su kuria tokios pastangos, jei nelegalios, yra surištos. Rizika šiuo atveju buvo daug didesnė negu galima nauda.

Kiekvienu atveju Watergate byla sukėlė kalbą apie CIA veiklą. Šiaip ar taip 'plumberiai' buvo iš jos buvusių agentų tarpo, jie ir kai kuriuos savo verslo įrankius, kaip perukus ir kalbą keičiančias priemones, gavo iš CIA. Bet jei ir nėra kitų įrodymų apie CIA veiklą viduje, jų netrūksta iš užsienio. Paskutinis buvo paskelbimas, kad pats CIA direktorius William Colby

kongreso komitetui pripažino, jog CIA per paskutinius tris metus Čilėje išleido 8 milijonus dolerių. Tiems, kurie mano, kad tie pinigai prisidėjo prie Allendes nuvertimo ir kad tas nuvertimas atitinka JAV interesus, tie 8 milijonai buvo tikras 'bargain', labai gera investicija. Iš kitos pusės, kišimasis į kitų valstybių reikalus iš principo yra smerktinas. Čia kaip ir Watergate dažnai rizika būna didesnė negu nauda. Juo labiau, kad lotynų Amerikoje, kur tokia veikla iš viso dar įmanoma, amerikiečių parama kokiam nors politikui, jei ji paaiškėtų, praktiškai yra lygi mirties pačiūvimui.

Už tat Amerikoje dabar yra populiaru pažiūra, kad CIA savo veiklą turėtų riboti grynai informacija – ji turi viską žinoti, bet nebandyti kaip nors paveikti ivykių veiklą kokiais nelegaliais žygiais. Tokia ideali pažiūra ne visados sutinka su gyvenimo reikalavimais. Juo labiau, kad ir kitų valstybių žvalgybos nenori taip apsiriboti. Už tat siekiama visą veiklą laikyti galimesnėje atsakingų valdžios organų kontrolėje. Jau 1948 m. Baltuose Rūmuose buvo sudaryta 'Special group' iš aukštesnių pareigūnų žvalgybos įstaigų veiklai kontroliuoti. Vėliau toji institucija buvo vadinama "The 54/12 group", "The 303 Committee" ir dabar "The 40 Committee".

Kaip ji nesivadintų joje faktinai didesnį balsą turi Valstybės Sekretorius Kissingeris, pats CIA šefas Colby, Pentagono pasekretorius Clements, Valst. D-to pasekretorius Sisco ir aviacijos generolas Brown, dabartinis ginkluotų jėgų štabų viršininkų šefas. Savaiame aišku, kad tokioje sudėtyje paskutinis žodis priklauso Kissingeriui, ypač jei jis pasako: "Prezidentas man sakė, kad..."

Įdomu, kad Kissingeriui dabar prikišamas ne CIA įsivėlimas į Čilės reikalus, bet tik tai, kad jis tai paneigė kongreso užsienio reikalų komisijai. Atseit, melavo tautos atstovams, kas yra įstatymais baudžiama. Galimas daiktas, kad tai duos akstino ir jo kritimui. Kar-

(Nukelta į 2 psl.)

AUSTRALIJOS SENATAS PASMERKĖ PRIPAŽINIMĄ

ANTANAS LAUKAITIS

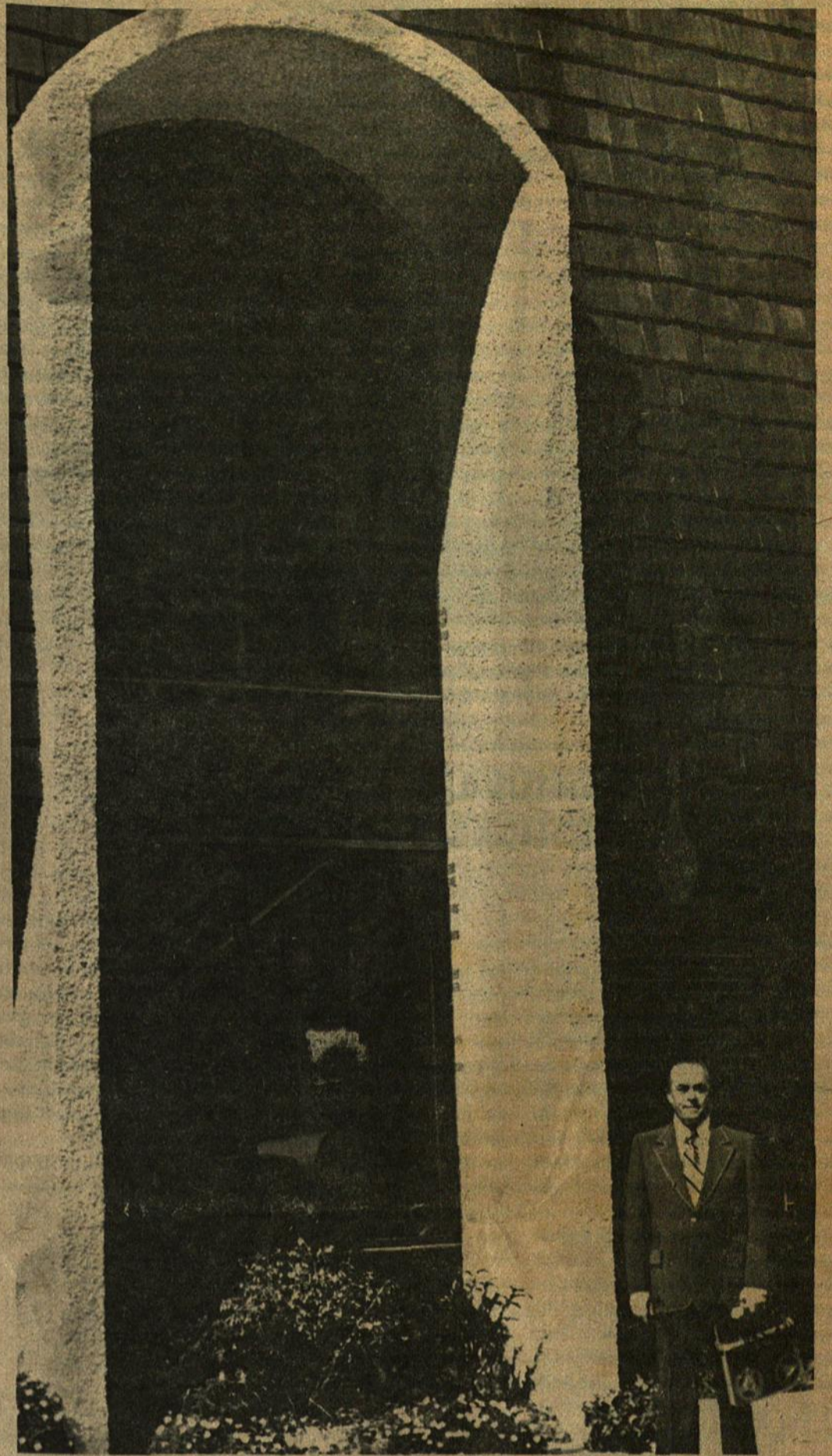
Prasidėjusioje pavasarinėje Australijos Senato sesijoje, vienas iš pirmųjų iškeltųjų klausimų buvo Australijos ministerio pirmininko ir vėliau užsienių reikalų ministerio pareikšti Baltijos kraštų aneksavimo pripažinimai de jure Sovietų Sąjungai. Šį klausimą iškėlė opozicijos vado pavaduotojas senatorius Greenwood, apkaltindamas užsienių reikalų ministerį senatorių Wil lesee, kad jis, kartu su ministru pirmininku G. Whitlam, be jokios priežasties ir jokios naudos Australijai, vien tik dėl pasigerinimo būsimą ministerio pirmininko vizitą Sov. Sąjungoj, kas garantuotų labai gerą ministerio pirmininko ir jo visos svitos priėmimą Sov. Sąjungoje.

Atsakydamas į šiuos kaltinimus, užsienių reikalų ministeris pareiškė, kad anksčiau buvę padaryti Australijos vyriausybės (liberalų) sprendimai užsienio reikalų klausimais, būdavo pajuokos objektas pasaulyje. Jis pasakė, kad 'šaltojo karo' era jau pasibaigė, tuo pačiu ir Australijos kolonialinė era užsidarė ir dabartinė vyriausybė daugiau nelauks kokius sprendimus padarys Amerika ar Anglija ir po to juos paseks. Savo aštriame žodyje jis smarkiai užpuolė pabaltiečius ir kitas emigrantų bendruomenes, kurios pradėjo diktuoti ir smarkiai veikti valstybės vedamoje užsienio reikalų politikoje, visai pamiršdami gyvenimo realybę. (Atrodo, kad masinės pabaltiečių demonstracijos ir išvystyta labai didelė šiuo reikalu akcija, atsiekė savo tikslą.)

Po ivykusių senate debatų, rugsėjo 18 dieną buvo šis klausimas patiektas balsavimui ir senatas 29-27 balsų dauguma Pabaltijo kraštų

pripažinimą pasmerkė (censured). Australijos politiniame gyvenime vyriausybės ministeris, kuris yra senato pasmerkiamas, turi iš savo vietos atsistatyti, tačiau šiuo atveju, susidėjęs tam tikroms techniškomis aplinkybėms, užsienių reikalų ministeris senatorius iš savo vietos neatsistatys. Kaip vėliau vystysis visas pripažinimo klausimas, šiuo metu daugiau žinių nėra.

Rugsėjo 19 dieną keli tūkstančiai pabaltiečių, iš kone visos didžiosios Australijos, buvo suvažiavę į sostinę Canberą ir prie Parlamento rūmų, daugumoje moterims apsirengus savaisiais tautiniais drabužiais ir nešant savas tautines vėliavas ir begales įvairausių plakatų, buvo pravesta didingos demonstracijos. Pabaltiečių demonstratorių tarpe lankėsi ir, su dauguma sveikinosi, opozicijos vadas B. Snedden ir kiti palankūs senatoriai ir parlamentarai. Buvo išplatinta daug atsiskaukimų, specialus 'Mūsų Pastogės' numeris anglų kalba, pasakytos kalbos ir išteikta rezoliucijos senate ir parlamente. Šios dienos visos Australijos laikraščiai labai plačiai aprašė vakarykštį senato pasmerkimą, kai vakare visos Australijos televizijos stotys, savo žinių metu, davė didesnes ar mažesnes televizijoje apžvalgas iš buvusių dieninių demonstracijų Canberroje, plačiai ir dar kartą paaiškinant visą Pabaltiečių reikalą. Visos demonstracijos sostinėje praėjo labai gražiai ir kultūringai, kai labai gražus pavasariškas šiltas oras sutraukė daug žmonių ne tik demonstruoti, bet ir demonstracijų pasižiūrėti. Viešai buvo sudeginta ministerio pirmininko G. Whitlam iškamša.

Tėvynės Garsų "keliaujantis mikrofonas" – Juozas Stempušis pasi-rošęs užrekorduoti radijo reportažą (1974) prie Lietuvių Namų.

J. Garlos nuotrauka

Tėvynės Garsai papuošti sidabru

Clevelando lietuvių radijo programai 25 metai

Prieš dvidešimt penkerius metus, 1949 Tautos šventės proga išgirdome lietuvišką žodį ir dainą Clevelande per WSRF radijo stotį. Toji stotis, buvusi ant Lee ir Cedar gatvių kampo, jau seniai nebeveikia, bet joje suskambėję Tėvynės Garsai tebegyvuoja, švenčia amžiaus ketvirtį, pasipuošia sidabro vaini-

ku. Nuo ano meto programa pailgėjo – ištisai valanda penktadieniais ir pusvalandis pirmadieniais transliuojami per WXEN-FM radiją, banga 106.5 mgc.

Tėvynės Garsų steigėjas buvo Jaunutis Nasvytis su savo talkininkais muz. Alfonsu Mikulskiu ir Kęstučiu P. Šukiu. Vėliau, į Clevelandą atvykus buvusiam

Kauno radiofono pranešėjui Biliui Auginui, pakvietė ir jį talkon. Toji ketveriukė ir sudarė pagrindinį radijo darbuotojų štabą. Ypatingai daug padėjo Tėvynės Garsams muz. Alf. Mikulskis ir Ciurlionio ansamblis gyvais koncertais per radiją, nes tuo metu visiškai nebuvo naujų lietuviškų plokštelių. Kęstutis P. Šukys, gimęs ir augeęs JAV, gražiai kalbąs lietuviškai ir angliškai, susipratęs Amerikos lietuvių, radijo programos iniciatoriams padėjo visuose administraciniuose darbuose, buvo vertėjas ir pranešėjas anglų kalba. 1949 metų vėlyvą rudenį į radijo štabą įsijungė Juozas Stempušis. Jis skaitydavo Clevelando kroniką. Bet netrukus jam teko priimti vis daugiau ir daugiau pareigų. 1952 metais jis išrenkamas Radijo klubo pirmininku, 1955 J. Stempušis perima radijo laidų redagavimą, o po penkerių metų Radijo klubas paveda jam privačiais pagrindais toliau tvarkyti Tėvynės Garsus su linkėjimu "... gyvu lietuvišku žodžiu, daina ir muzika, kaip ir ligi šiol, sėkmingai (Nukelta į 3 psl.)

Tėvynės Garsų štabas 1949 metais. Iš kairės: programos įsteigėjas J. Nasvytis, žinių pranešėjas J. Stempušis, anglų kalba pranešėjas K. P. Šukys ir programos redaktorius Balys Auginas. Nuotraukoje trūksta muzikos redaktoriaus Alf. Mikulskio.

DRAUGIŠKAI

AGA

Turbūt pasaulyje nedaug yra tokių kraštų, kur draugiškumas būtų žmonėms tiesiog versta verčiamas; nori-nenori, bet draugiškas turi būti. Ką aš kalbu – nedaug kraštų?! Žinau tik vieną tokių puikų, dangų ant žemės, kur visi draugai, viskas draugiškai, visur draugystė. Sovietų sąjunga! Ten yra specialūs draugiškumo prižiūrėtojai vadinami 'družiniki'. Prieš porą dienų viename vietiniame laikraštyje mačiau, jog 'družininkams' yra duodama daugiau teisių. Visai suprantama, nes koks gi 'družinikas' be teisių?

Galbūt jūs klausiamai suraukiat kaktą ir norėtu me žinoti apie ką aš čia kalbu? Matote, yra šitaip.

Sovietų sąjungoje draugystę reikia prižiūrėti, kad ji būtų draugiška visą laiką, o ne tik darbo valandomis. Todėl yra sudaromi savarankiški vyrų kadrai, kurie padieniu... oi, čia turiu pataisyti; ne padieniu, nes dieną draugystę prižiūri policija. Išėitų jį tik kas vakarą, eilės tvarka, vienos apylinkės gyventojai turi patruliuoti gatvėse draugiškumo išlaikymui jų apylinkėje. Dabar družinikai galės nešiotis guminių 'bananų', galės areštuoti ir net visą valandą išlaikyti nusikaltėlių prieš atiduodami ji policijai. Prie do – (galbūt) duos jiems uniformą, o jei ne – tai daug platesnį raištį ant rankovės. Jie galės komanduoti net policijos automobilį sugavimui kokio nedraugiško ar šiaip kreivai žiurinėčio į dalykus draugo. Į Kalvariją družininkas be NKVD pagalbos nusikaltėlio uždaryti negalės. Padėtis ir autoritetas bus jau kitokie, ar ne? Pirmiau būdavo sugauna družininkas pijoką ir nutempia į 'blaivinimo įstaigą', o ten jau policija, be družininko pagalbos 'blaivina' žmogų; nuo laikrodžio geres-

nio, rūbų ar šiaip kokių vertingesnių dalykų. Kartais policija būna labai gera ir parveža toki namo ir ten dar ką nors 'prašlavina'. Družininkui iš to jokios naudos. Dabar kas kita; su 'bananų' ir valandą palaikyti galėdami družininkai irgi galės prisidėti prie blaivinimo. Tik ne visada išsėina, kaip žmogus kombinuoj. Papasakosiu, kaip buvo mano dėdei Motiejui.

Vieną dieną atėjo kolektyvo vyresnysis pas dėdę Motiejų ir rodo popierį iš partijos komiteto, kuriame įsakome jų kolektyve 'savarankiškai' suorganizuoti 'družiną' iš penkių asmenų. Būdamas jau senas dėdė to ne tik, kad nesigina, bet dar naudoja malonės prašymui nuo tų garbingų ir neapmokamų pareigų atleisti. Tačiau prie geriausių norų be dėdės penkis surinkti neįmanoma.

– Na, ką, Matviej, – sako vyresnysis. – Sykį į mėnesį porą valandų pavaikštinėti po rajoną vieni juokai. Nenori? Kaip tai nenori. Tu neturi jokių pareigų, galima sakyti, ideologiškai visai dykas bizinėj. Kolektyve dirbti nori, o kai reikia draugiškame gyvenime dalyvauti, tu nori nuošaliai stovėti. Jeigu neisi į 'družiną', tuomet padarysiu gatvės agitatorium. Tada tikrai sveikata prarasi žmones į mitingus varinėdamas. Ar tau ne lengviau bus su draugu dviese ir su raiščiu tikrai ant rankovės pagaudyti jų rajone prostitutes, spekuliantus ir girtuokliškus chuliganus? Rytoj po darbo valandų, kad man tučiuojau su kitais 'savarankiais' užsiregistruotum partijos komitete.

Kur dėsis dėdė Motiejus? Kitą dieną gavo raištį su užrašu 'družiniki' ant rankovės, gavo laiko planą ir rajoną, kuriame su draugu

Serioža (jį irgi gavo partijos komitete) kartą į mėnesį turės patruliuoti keturias valandas gaudydami girtuoklius ir chuliganus ir panašius liaudies kenkėjus. Jeigu būtų pasipriešinimas, jiems leidžiama panaudoti visas turimas jėgas. Turbūt jau minėjau, kad dėdė Motiejus jau gerokai pažengęs metuose, todėl jėgos naudojimas jam ... Na, tiek jau to. Svarbiausia 'družininkas' turėjo žiūrėti, kad jo rajone nesivalkiotų prostitutes, nespekuliuotų juoda prekyba liaudies parazitai ir išnaudotojai ir kad tarpvartėse, patvoriuose ir šiaip užkampiuose niekas negirtuokliautų. Čia ir išdygo dėdės Motiejaus problema. Gyvenimo buitį piešia visada kitokius paveiksus; galima sakyti, jog kartais išsėina juokingos buities karikatūros.

Spekuliacija ir prostitutės, pagal savo amžių ir pajamas, dėdė Motiejus galėjo "take it or leave it", greičiau 'leave', negu 'take'. Tarpvartės ir patvoriai sudarė didesnę problemą. Matote, visoj sovietų sąjungoje, kurią ištikrujų valdo pati liaudis, vakarais liaudžiai nėra kur dingti ir su draugu stiklą išgerti. Gyvenbučiai pilni vaikų ir senukų, spausinai maža vietos saviems, todėl socialinis vyrų gyvenimas vyksta tuose naujuose sovietų šalių 'klubuose' tarp puvertėse, patvoriuose ir šiaip kokiose malkinėse ar palėpėse. Ne 'tarnybos' metu, dėdė Motiejus, nors ir našlys, tačiau draugui pasikviesti vietos irgi neturėjo. Iki tapimo 'družiniku' jis irgi buvo stiprių šių vietovių patronu.

Galbūt iš Motiejaus dar būtų išėjęs koks nors pusbėdis 'družinikas' jeigu ne jo paties kaimynai ir pažįstami, kurie patys buvo tie ideologiniai chuliganai, didesni už tuos patvorinius, nes juos skyrė tik siaura laimės linija – jiems nereikėjo 'savarankiškai' i družinikus.

Per visą laiką apylinkės žmonės geri ir draugiški, galima sakyti visai 'Nice people'. O tą tarnybinį vakarą, rodos, kad juos koks velnias apėdė. Eina pro šalį ir tavęs su raiščiu ir Serioža nemato. Tas dar būtų nieko. Kiti, eidami pro šalį ima taip kvailai nušnekėti, kad rodos, imk, plytgalį ir duok snukin. O dar, kaip tyčia, kada krūtinėj toks degantis maudimas, toks ap... ak, ką čia išsakysi, kaip žmogui ant širdies. Tada nė viename patvory nerasi nė vieno, alė nė vieno vienišaičio draugo su bonka.

Vienas vakaras buvo toks lyg užkeiktas, kada visas gyvenimas pasisuka atbulai.

Tarnybos vakarą, užsiregistruojant komitete, družinos komandyrus dažniausiai perspėja: – Dieduški,

ELIZABETHO LIETUVIŲ LAISVĖS SALEI 50 METŲ

Pirmieji lietuviai, apsigyvenę Elizabete aptinkami 1878 metais. Kolonija sparčiai augo, nes čia buvo daug darbo galimybių. Čia veikė Singerio suvamuojų mašinų fabrikas, miesto pašonėje buvo naftos valyklos, laivų statybos, chemikalų, municijos pramonės ir kita. Ilgainiui į Elizabethą privažiavo arti 10,000 tautiečių. Pradžioje, neturėdami savos bažnyčios ir kunigo, jie eidavo į Šv. Patriko bažnyčią. Atsirado būtinas reikalas turėti savo maldos namus, o susirinkimams savo salę.

Lietuvai tapus nepriklausoma valstybe, tautinė sąmonė smarkiai atgijo, pavyzdžiui Lietuvos Laisvės Paskolos Lakštų lietuviai išpirkto už 35,000 dolerių. Nuosavo namo išsigijimo mintis gimė 1921 metais. Bruno Kopūstaitis pasiūlė duoti Lithuanian Liberty Hall vardą. Pagaliau Romualdo Džiotalio pastangomis 1924 metų pavasarį buvo nupirktas sklypas 269 Second Street ir statybos darbai prasidėjo Kertinis akmuo buvo padėtas su didelėmis iškilėmis dalyvaujant gausioms lietuvių organizacijoms ir Elizabetho miesto valdžios atstovams. Viskas vyko sparčiai, nes buvo išparduotos 2609 akcijos - šėrai. Tas sudarė tvirtą statybos kapi-

šandien pasisaukkit, nes partijos komitetas tikrins, ar gerai einate garbingas draugiškumo priežiūros pareigas. – Tokį vakarą sąžiningai vaikštai su Serioža po rajoną, šnekučiuodamas ir perspėdamas Katjas ir Svetlanas, kad nestovėtų be darbo tarpdury. (Čia noriu pažymėti, kad Katjos ir Svetlanos mažai bastoviniuoja, dabar jos daugiausia važinėja Moskvičiais ir družininkams problemų nebesudaro. Policija jas vadina 'motorizuota infanterija') Tokį vakarą ir patvoriams švilptelėjai. Bet tą prakeiktą vakarą komandyrus Aleksiej matyti užmiršo perspėti ar nežinojo.

Buvo labai šaltas vakaras, todėl abu su Serioža nutarė 'sušilti'. Sudėję 'skladką' nusipirko 'skaisčiosios' didelę bonką ir nulindę į naujos statybos mūrus nutarė išlaukti "darbo valandų" pabaigos. Valandžiukę pagirknojus ir jau truputį apšilus, ar iš velnio uodogos, anot Motiejus, prieš juos išdygo partijos komitetas. Būtų gal ne taip blogai buvę, jeigu jie būtų nusiėmę raiščius nuo rankovių. Dabar?... dabar jie kaltinami išdavyste ir ižeidimu sovietų sąjungos suverenumo. Dėdė Motiejus švilptų ant suverenumo, bet išdavyste kaltinimo jis sovietų sąjungai dovanoti negali.

Ir vėl vienas prieš visus. Motiejus sėdi kalėjime ir nori užvesti bylą prieš partijos komitetą, taip sakant, juos atgal į velnio uodegą suvaryti.

ta. Pastatas, salė, baras ir kėgliavimo įrengimai buvo užbaigti ir visuomenės naudojimui atidaryti 1924-ųjų metų spalio mėnesi. Sve-tainė tapo vieta, kur lietuviai po sunkaus darbo galėto atleisti savo raumenis, susiburdami užėjoje, o savaitgaliais nuosavoje salėje vykdavo įvairūs rengimai.

Po Antrojo Pasaulinio Karo i Elizabetha iš sugriautos Vokietijos miestų atvyko 320 naujakurių ir Liberty Hall tapo nuolatinė įvairių susirinkimų bei renginių vieta. Šiandien čia prieglobs-tį savo susirinkimams randa Lietuvių Bendruomenės, Tautinės Sąjungos, Skautų ir Skaučių darbuotojai ir kiti. Be to jau per eilę metų šiose patalpose repetuoja mūsų judri jaunimo tautinių šokių grupė Liepsna. Lietuvių svetainės vadovybe, jos direktoriai ir akcininkai sveikina vieni kitus bei visus lietuvių bičiulius šia reikšminga 50 metų gyvuotės proga, linkėdami, kad ši vieta ir toliau pasilik-tų lietuviškų susirinkimų ir tautinės veiklos namais, kur lietuviška liepsnelė dar ilgas metus rėsenti ir šildytų mūsų pavargusias širdis.

Asmenys, eję įvairias administravimo pareigas tarp 1954 ir 1974 metų:

Prezidentai: John Reedy, Charles Oskutis, John Krezonis, Jonas Švedas, Valentinus Mėlinis, Kazys Ožalas.

Vice Prezidentai: William

Senkus, Frank Ruzga, R. Zabita, Vacys Kvetkus, Kazys Ožalas.

Sekretoriai: John Oskutis, William Senkus, Frank Ruzga, Mikas Macys, Jonas Zubavičius, Pranas Purnas.

Finansų Sekretoriai: Alphonse Vaiculevičius, Kazys Kaspariūnas, Alfonsas Jarmas, Vytautas Bitėnas, Valentinus Mėlinis.

Kasininkai: Walter Drescher, Frank Grinchis, Vincas Mamaitis. Dabartinė Vadovybė 1973-1974: Prezidentas – Kazys Ožalas; Finansų Sekretorius – Valentinus Mėlinis; Knygų sekretorius – Pranas Purnas. Direktoriai: John Reedy, Edmundas Kubaitis, Pranas Kudulis, Elena Juškie-nė, Algis Bitėnas, Rimas Bitėnas, Romas Purnas; Vedėjas – Jonas Švedas ir jo pagalbininkai: Pranas Kudulis ir Robertas Margadonna.

Ta proga spalio mėn. 5 d. 7 val. vak. yra rengiamas didžiulis minėjimas ir puota. Dalyvaus Lietuvos gen. konsulas New Yorke Anicetas Simutis ir Elizabetho burmistras Tomas Dunn. Po to bus meninė programa, kurią išpildys akt. Vitalis Zukauskas ir New Jersey vyrų kvartetas, vadovaujant dr. Dariui Slavinskui. Bilietus užsakyti dabar skambinant Pranui Kuduliui 965-0014 (area code 201) arba Jonui Švedui EL 1-6646 (area code 201).

J. Veblaitis

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos – Pasirinkimas didelis.

APSILANKE – ĮSITIKINSITE.

PLATING PRODUCTION SUPERVISOR

Required for Chrome plating plant. 3 years plating and supervision experience required. Good working conditions. All fringe paid benefits. Salary to be discussed.

Apply call or write to:

FREELAND INDUSTRIES LTD.

BOX 960 KINGSVILLE, ONTARIO, CANADA 519-733-2303

(70-76)

POGRINDIS

REDAGUOJA POGRINDŽIO ŠTABAS

SULAUKĖME KAPSUKINIŲ LITUANISTŲ

Pagalčiau parsikridęs pas mus, rudenio, iš tolimo Vilniaus, kapsukinių lituanistų spiečius. Tai buvusių Dievo paukščių palikuonys. Kaip žinia, Dievo paukšteliai, 1944 metais, kaip išmanydami bėgo kur akys veda, nuo Tėvynės 'išvadavimo'. Jie išsivežė savo vaikus, kurie dėlto negalėjo aktyviai statyti Tėvynėje ir Sibire leninizmo, stalinizmo, komunizmo ir brežnevizmo. Dabar buvusių Dievo paukščių vaikučiai, tėveliams neretai talkinant, nori išpirkti prigimtą šovinistinę nuodėmę ir iš kapitalistinių kraštų suskrenda į Kapsuko universiteto palėpę. Jie ten studijuoja naują lituanistiką. Rudeniop jie parsikridę, gal būt, stovėję šeštadienines bei parapijines mokyklas ir pašalins iki šiol chroniška lituanistų stoka. Jie nelaikys čia pažasty suspausta per kapsukinius kursus idiegtą išmintį. Jie stovėję energingai ir kryptingai auklėti buvusių Dievo paukščių vaikučiai. Tvirtindami, kad Lietuvoje gražu, žydi gėlės ir Vingio parke čiuo paukšteliai, girs gardų maistą ir linksmus pavarakarėj pasišokimus. Paskui jie dialektiškai įrodys, kad nereikia aikvoti brangaus mokyklinio laiko Vasario šešioliktosios minėjimams. Vykusiai įrodys, kad Romas Ka

lanta buvo psichiškai nesveikas, o Simas Kudirka be reikalo šokinėjo nuo laivo ant laivo, nenorėjęs dirbti, o ieškojęs dykos duonos. Paaiškės, kad Lietuvos Himnas yra šovinistinių jausmų kurstymas...
Daug kas mūsų mokyklose yra reformuotina, tad jie reformuos taip, kaip mokino kapsukiniuose lituanistikos kursuose.
Bematant paaiškės, kad iš šeštadieninių bei parapijinių mokyklų reikia varų varyti senus mokytojus, kurie, kaip aklas lazdos, laikosi visokių šovinistinių bei buržuazinių ideologijų.
Pogrindis siūlo, giliai problema ištyręs, kad kapsukinių kursų lituanistai nešiotų ant krūtinės prisisegę, vaikams gerai matomą, stambia raudoną žvaigždę. Tada ir mažieji buvusių Dievo paukščių vaikučiai susigaudys, kaip reikia elgtis. Tėvų komitetai gal susigaudys ir be raudonos žvaigždės rodyto?

SPAUDOS VERPETUOSE

MUILINA AKIS

Buvau labai nustebintas savo gimtojo kaimo pasikeitimu. Čia tarybinis ūkis.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė

Kažin kas paklausė:
-- Koks skirtumas tarp sovietinių maršalų ir raudonarmiečių?
Čia priėjo Kadziulis ir tarė:
-- Karo metu žūva daugiau raudonarmiečių, o taikos metu žūva daugiau maršalų.

***
-- Koks skirtumas tarp sovietinių ir buržuazinių pasakų? -- paklausė smalsus žmogelis.

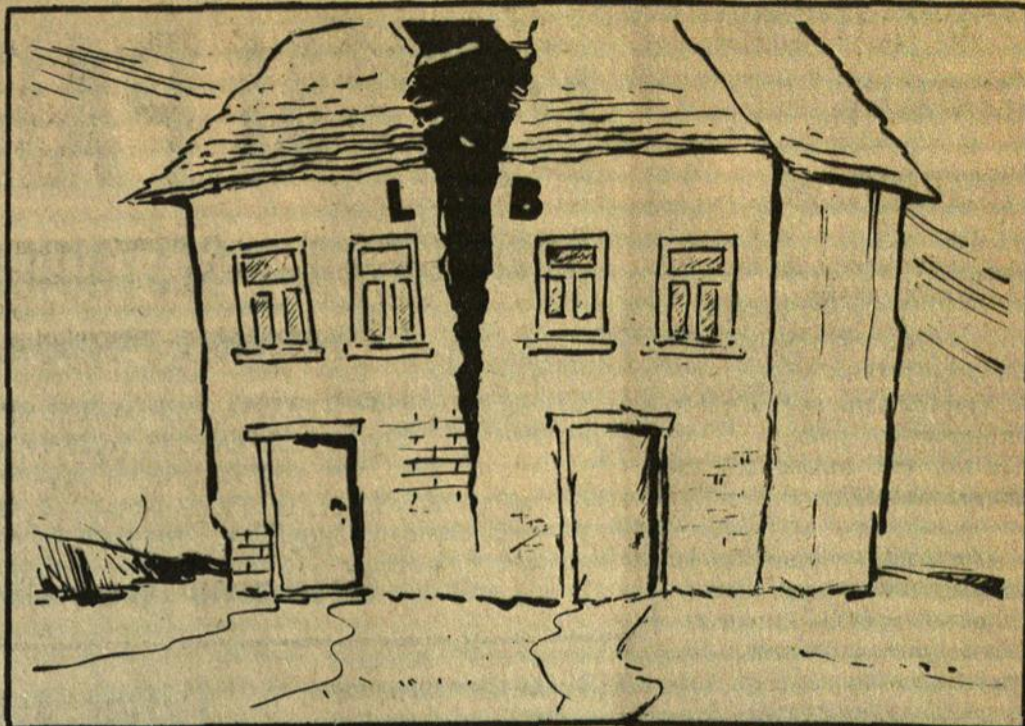
Čia priėjo Kadziulis ir tarė:
-- Buržuazinės pasakos prasideda žodžiais "Taip kadaise buvo...", o sovietinės pasakos prasideda žodžiais "Taip bus, mieli pionieriai, kada mes pastatysime komunizmą..."

***
-- Lietuvių kalbos kursuose Vilniuje mūsų jaunimas daug sužino, -- karštai kalbėjo Kapsuko universiteto entuziastas.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:
-- Sužino, kad jų tėvai buvo niekšai, nes nuo bolševikų pabėgo.

Vaikščioja karvės dobiuose ir vešioje žolėje tik jų galvos kyši.

Vincas Kuliešius,
Gimtasis kraštas, nr. 33

Veikėjimas šiurpus -- sprogo pastatas perpus!

NEMUILINA AKIŲ

Vargu ar gali gyvuliai per dieną pririnkti čia žalio pašaro, kurio reikia pieninagai karvei. Teks karves šerti runkelių lapais.

K. Greblikas
Valstiečių laikraštis, nr. 97

KITŲ EILĖRAŠČIŲ NERADO

Windsore žurnalistų po pietėje Jonas Krikščiūnas paskaitė Salomėjos Neries eilėraščių...

A. Sukauskas
Naujienos, nr. 198

ATSISAKĖ NUO PAREIGOS

Vienų pareigų kun. Laurynas atsisakęs, tai pakvieti jūreiviams merginų, kurios čia sukalbėjusios pir-

Dangaus numitinimui Sovietai
pritraukė amerikono astronautus

Aušrelė Ličkutė

DANGUJE TUŠCIA, KAIP SOVIETINIAME ARUODE

Dangun sovietai siuntė Laiką, Kalytė buvo mandagi — Sugrįžo ji, sulojo kai ką — Ir, štai, sensacija smagi:

Danguj ji rojaus nesurado, Ten viskas mėlyna, šviesu. Ir virš Maskvos ir Leningrado Tik gabalėliai debesų.

Nėra religinio teatro, Nėra religinių garų, Nėra sargyboj švento Petro, Nei rojaus vartų ir tvorų.

Po to Gagarinas išskrido Kalytei Laikai iš paskos, Ieškot religinio hibrido Virš Leningrado ir Maskvos.

Abu, Gagarinas ir Laika, Karštai patikino kartu, Kad rojus tai buržujų baika, Kad nēr nei Dievo, nei šventų.

Taip propaganda visagalė Rikiuoja valdomas minias — Dangun šunynas siuntė kalę Ir gavo šuniškas žinias.

Dabar tą pat amerikoni Patvirtins, skrisdami kartu, Kad rojus tai buržujų monai, Kad nēr nei Dievo, nei šventų.

SENSACIJA!

Televizija buvo išrasta jau po to, kai Lietuva prarado nepriklausomybę.

Z.V. Rekašius
Akiračiai, nr. 4.

KOMUNIZMŲ BESTATANT

Tikrintojai ne iš kelmo spirti, bet ir tikrinamieji velnių priėde.

Juozas Šiupšinskas
Švyturys, nr. 15

Pogrindžiui rašo:

DIEVUI IR VELNIUI

Prašau paskelbti įdomų dalyką. Buvo Naujienose, numeris 187 — kodėl ne Pogrindyje?

Patenkiname skaitytojo pageidavimą. Skelbiame:

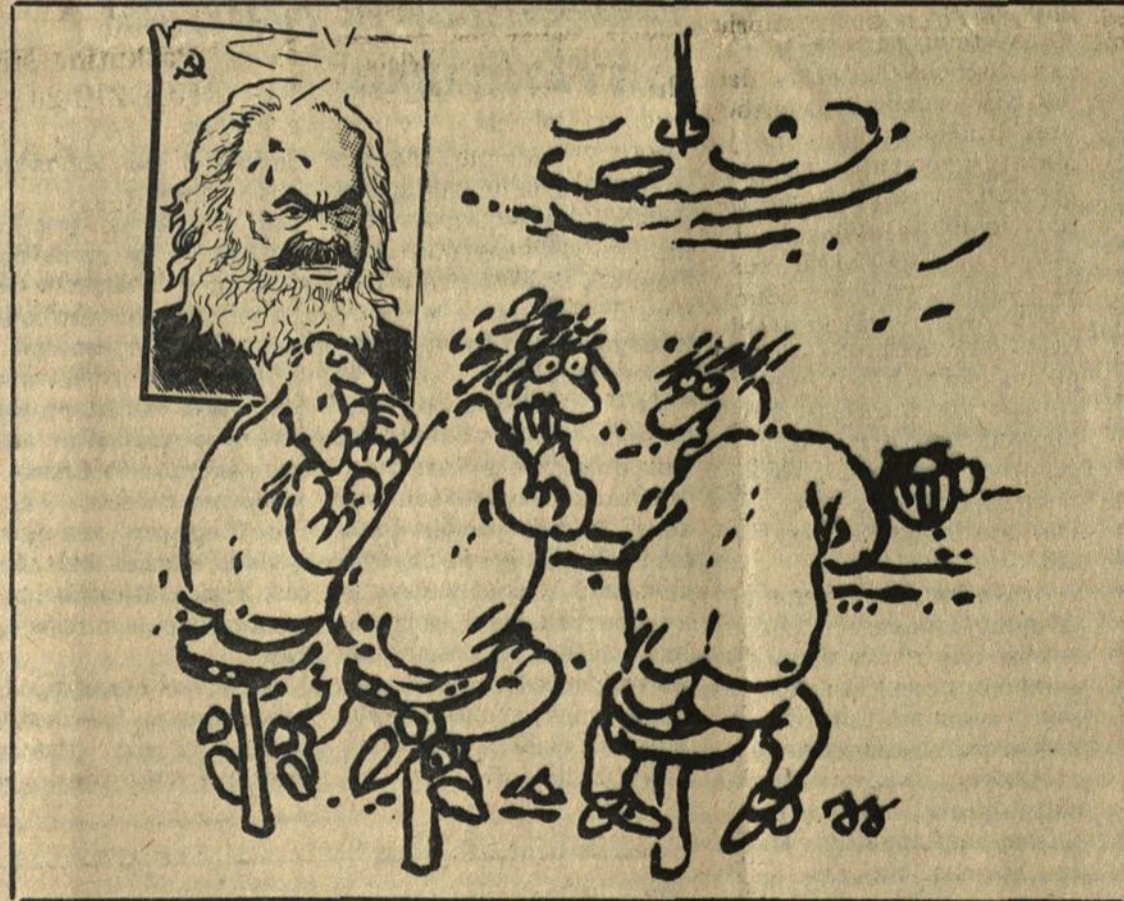
LAIŠKAS REDAKCIJAI

Mano giminaitis, gyvenantis okupuotoj Lietuvoje, atsiunčia man žurnalų. Aš ten radau daug poezijos Anglijoj gyvenančio poeto Vlado Šlaito, kurio kūrybą ir knygas leidžia iševijos lietuvių katalikų spauda.

Man atrodo, kad p. V. Šlaitas sėdi ant dviejų kedžių — tuo pačiu laiku tarnauja Dievui ir velniui.

Kas čia per velniava?

Man asmeniškai atrodo, kad p. Šlaitas gali pasekti V. Alseiką, J. Mikuckį, A. Margerį, A. Morkų ir kitus, medinėm galvom "rašto avinus", nugarmėjusius į bolševikų bučių? Z. U.

-- Vyrai, nuo ko pradėsime komunizmo statybą?
-- Nuo barzdų želdinimo pagal Markso pavyzdį.

Pastebėta, kad bolševikiniai kursai Vilniuje išplauna buvusių dipukų ir jų palikonių smegenis.

DP vaikai

DP vaikas

Kapsukiniai kursai

Buvo jie dipukai, ir amerikoni. O šiandien kapsukai ir chameleonai...

ma rožančių, gali su jūreiviais pasižokti.

Tėviškės aidai, nr. 17.

***

VLADAS ŠLAITAS PO PERGALES PERGALEJE

Ir dabar sau važiuoju laimingas, Prisisėgęs raudoną rožę.

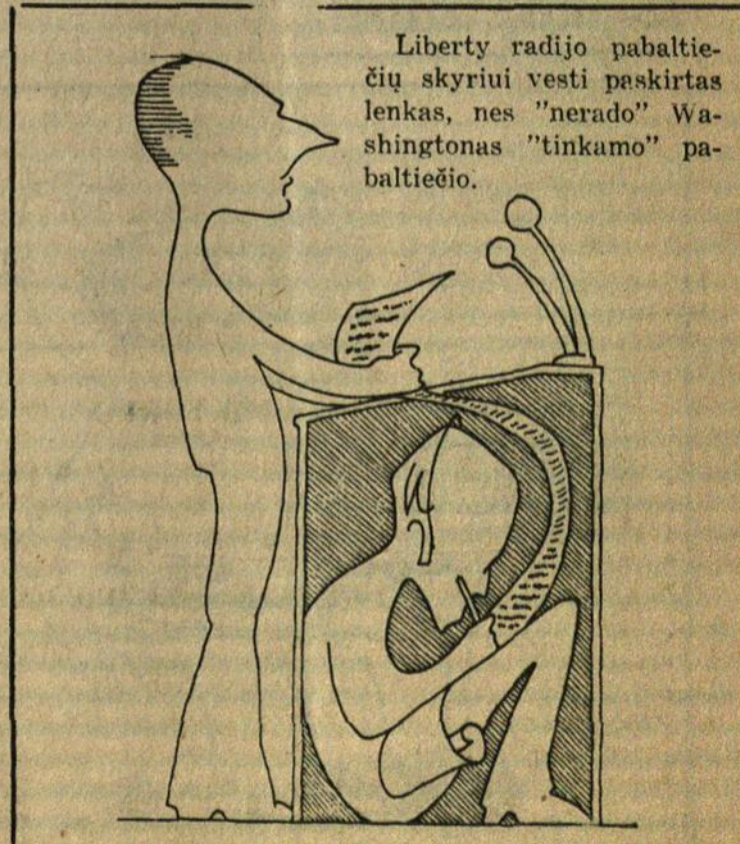
Draugas, nr. 209

***

APGAVYSČIŲ RATELYJE

Šiandieną, šioje vietoje, turiu pasakyti, kad buvau apgautas pats ir ta prasme apgavau Nepriklausomos Lietuvos skaitytojus.

Henrikas Nagys
Nep. Lietuva, nr. 30-31

Liberty radijo pabaltiečių skyriui vesti paskirtas lenkas, nes "nerado" Washingtonas "tinkamo" pabaltiečio.

Pabaltiečių skyriaus vedėjas prie mikrofono: — Tu, panie, versk biuletenius į pabaltietišką kalbą ir atrodys, kad aš esu okey.

Kompartiečiai amsrotų pareigose

Prisiminkime nemirtingas Donelaičio strofas:

... amstroto šykštumas buvo be soties, Ir kad kartais jis vargdie- niui duodavo grašį, Tai tuo tris naktis dėl to miegot negalėjo...

Amstrots, vachmistras ir šaltyšius buvo trys, hierar- chijos eile, jėgos, kurios ri- kiavo būrų gyvenimą. Jie varė būrus dirbti, dėjo ant jų pečių pyliavų našta, tei- sės būrus, prievaizdavo bū- rus ir skaudžiai juos bausda- vo. Ar ta 'donelaičiška ga- dynė' palaidota istorijos pus- lapiuose?

Visai ne! 'Donelaičiška ga- dynė' atgaivinta Lietuvos teritorijoje. Amstrotų bei vachmistrų pareigos dargi praplėstos, sankcijos dargi pagilintos ir būrų klusnu- mas pilniau jų įsisavintas. Tiktai vardai jau nebe done- laičiški. Vardai dabar sovie- tiški. Prievaizdos - kompar- tiečiai, prievaizdaujameji - kolūkiečiai.

Šiuos teiginius patvirtina eilė kompartinių pasita- rimų ir sovietinės spaudos vedamųjų, kur buvo ir yra svarstoma, kuriuo būdu vykdyti "didingus uždavi- nius, kuriuos iškėlė TSKP (Tarybų sąjungos komunis- tų partijos) XXIV suvažiavi- mas ir nurodo vadovujan- tys šalies ir respublikos partiniai organai."

Kompartijos nutarimai ri- kiuoja šalies gyventojus, tarytum nebūtų ten natūra- lios santvarkos, kur šalies gyventojus tvarko vyriausybė bei jai pavaldūs orga- nai! Pati TSRS arba SSSR vyriausybė velkasi TSKP igėidžių vykdytojų rikiuotė- je. Kompartija (palyginamai negausi, utopinių siekių gru- pė), uzurpuoja pareigas, ku- rias vykdyti žmonės kom- partijos nerinko.

Toks partinio prievaizda- vimo slogutis užkrautas ir lietuviams. 'Valstiečių laik- raštis', kurį leidžia ne kokia nors valstiečių organizacija, bet Lietuvos komunistų par- tijos centro komitetas, gra- sinančiai skelbia (Nr. 37): Nutarimą reikia vykdyti. Tai kalbama apie TSKP XXIV suvažiavimo nutari- mus.

Kaip tu nutarimų nevyk- dymo pavyzdžius laikraštis rodo keletą kolūkių, išskai- čiuoja jų 'aplaudimą'. Štai Mažeikių rajono Dagių kolū- kio administracija TSKP

DIRVAI PAREMTI RUDENS BALIUS

SPALIO 12 D., ŠEŠTADIENI

Lietuvių Namų salėje.

MENINĘ PROGRAMĄ ATLIKS CLEVELANDO VYRŲ OKTETAS

STALAI (DEŠIMČIAI ASMENŲ) AR PAVIENIOS VIETOS REZERVUOJAMOS IŠ ANKSTO KREIPIANTIS Į DIRVĄ (TEL. 431-6344) ARBA Į ŠIUOS ASMENIS: J. MOCKUS 681-5295, S. ASTRAUSKAS 943-5948, V. BENOKRAITIS 481-5175, E. JAKULIENĖ 333-6876, A. BUTKUS 932-9944, K. KARALIUS 229-2419, V. STUOGIS 486-2387, A. LAIKŪNAS 382-9851. BILIETO KAINA ASMENIUI (ŠILTA VAKARIENĖ IR GĖRIMAI) 12 DOLERIŲ.

Šokiams gros Clevelando populiarius orkestras 'Svoboda'

Latvis pabėgėlis liudija apie sovietinį terorą

The Christian Science Monitor' paskelbė tragišką latvio pabėgėlio pasakojimą apie sovietinį terorą. Daniels Bruvers interviu skirtas netikatai jo asmeniškai odisejai, kelionei iš ok. Latvijos į laisvąjį pasaulį, bet atskleidžia daug prieš- religinių persekiojimų ok. Latvijoje.

Prieš metus Daniels Bruvers vedė turistę iš Vakarų Vokietijos, kuri tuo laiku lankėsi ok. Latvijoje. Jo žmona, vizai pasibaigus, iš- vyko į Vakarų Vokietiją. Danielsui nedavė išvykimo vizos. Sovietai atmetė ketu- rias jo aplikacijas vizai gauti. Jis paskelbė bado streiką ir badavo 30 dienų! Paga- liau, po aštuonių mėnesių sovietai išleido jį vyksti į V. Vokietiją.

Daniels Bruvers yra bap- tistas. JAV bapstistų organi- zaciją pakvietė jį į Bostoną ir kitur, laikyti paskaitų apie gyvenimo sąlygas ok. Latvijoje.

Daniels Bruvers pasakoja, kad jo broliai Olafs ir Pa- vils KGB sulaikyti ir apkal- tinti priešsovietine veikla. Mat, tyrimo sumetimais, jie kreipėsi į visą šimtą sovie- tinių leidinių, pasiūlė jiems atsakyti į jų parengtą anke- tą. Žygis nebuvo leistas KGB. Žygis buvo pavadin- tas priešsovietiniu. Tuo tarp pu klausimai buvo: kur jų su skaitytojais mėgsta atos- togauti, kokias radijo pro- gramas jie mėgsta, į kokias Sovietų Sąjungos dalis lat- viai atostogininkai vyksta, etc.?

Bruversų tėvus tampo po tardymo įstaigas ir įžūliai kaltina blogu savo vaikų iš- auklėjimu. Esa, jie neišrovė savo šeimoje tautinių ir krikščioniškų tendencijų.

Daniels Bruvers tikras, kad jo broliai bus ištremiti į Sibirą, kaip apkaltinti šmei- žę Sovietų Sąjungą (Tai garsas ir platus jų Baudžia- mojo kodekso § 68).

Daniels Bruvers daug pa- sakoja apie antireliginę so- vietinę veiklą. Jo pasakoti įvykiai visiškai prilygsta ne- seniai pasirodžiusios mummy- se "Lietuvos katalikų bažny- čios kronikos" išdėstytiems įvykiams.

Ir ok. Latvijoje bažnyčių lankytojus seka mlijcija, mo- kytojai, net ugniagesiai! Te- roras itin paaištrėja per šventes, per Kalėdas. KDB pareigūnai išsiričiuoja prie bažnyčios durų ir užrašo bažnyčios lankytojų vardus! Latviai labai atsidadė sa- vo tautinių tradicijų išpaži- nimui. Per Dainų šventę

75,000 minia su didžiusiu susikaupimu klausėsi latvių tautinių dainų ir pradėjo de- monstratyviai nerimauti, ka- da pasigirdo tipingos sovie- tinės dainuokos. Kėdės pra- dėjo girgždėti, žmonės vaikš- tinėti, kiti netgi pradėjo val- gyti atsineštus sumuštinus.

Visur matyti didelė kraš- to rusifikacija. Daug latvių buvo deportuota į Sibirą. Dabar latvius vilioja į Rusiją darbams, kur mokami dides- ni atlyginimai. Rusų atžvil- giu net viešai rodoma ne- apykanta. Kada mokyklose latviškai iškeikia rusiukus 'okupantais', rusiukai atker- ta 'jūs fašistai'. Tai labai ti- pinga okupacijai, ištikimybę tautiškumui vadinti 'fašiz- mu'.

Savo masėje latviai tebė- ra religingi. Tai matyti iš jų ištikimybės savo religinei

praktikai. Jie neboja repre- sijų, persekiojimo ir ištrė- mimo pavojų. Režimas gi medžioja netikatai bažnyčių lankytojus, bet ir pastorius. Daniels Bruverso svainis, kuris dirbo Ayzputėje, 90 mylių nuo Rygos, buvo pa- šauktas į vietos KGB. Če- kistai atėmė iš jo leidimą pastoriauti, palikdami para- piją be vadovo.

Daniels Bruvers turi savo nuomonę apie Sovietų Są- jungos ateitį. Ta savo nuo- mone, gal būt, jis atsto- vauja dabartines ok. Latvi- jos nuotakas. Jis galvoja, kad "dabartinis polinkis į liberalizaciją nesustos ir re- žimas sugrius nuo priešas- čių, kurios yra jo struk- tūroje". Jis galvoja, kad Sta- lino teroro dienas, tuo tarpu, sugražinti neįmanoma. "Ne- galimas grįžimas atgal", sa- ko D. Bruvers ir reljefiškai užbaigia: "jeigu šviesos spin- dulus įsikverbia tamson, tamsa sunaikinta".

D. Bruvers yra Ameri- can Latvian Organization svečias.

KONTRAVERSIA DĖL AMNESTIJOS IR BAUSMĖS DOVANOJIMO

JAV Prezidentas Fordas paskelbė malonės aktą, ku- riuo buvęs prezidentas Nixo- nas atleidžiamas nuo atsak- mybės už Watergate įvykius. Bet dėl to kilo ginčų visuomenėje, spaudoj ir at- stovų rūmuose.

JAV Konstitucijos Arti- kel II, Section 2 nustato, kad prezidentas turi teisę "to grant reprieves and pardons". Žodinė 'pardon' pras- mė reiškia bausmės dovano- jimą, kad teismo padaryta- sis baudžiamasis sprendi- mas visiškai ar dalinai ne- bevykdomas. Žodinė 'reprie- ve' prasmė reiškia uždėtos bausmės atleidimą. Black's Law Dictionary aiškina se-

kančius mūsų temos teisi- nius terminus:

a) Amnestija yra tarp- tautinės teisės pobūdžio. Ji sudaroma įstatymdavystės aktu ir atleidžia nuo baudžia- mojo teismo sprendimo.

b) 'Pardon' reiškia egze- kutyvinės valdžios malonės aktą. Juo visiškai ar dalinai atleidžiama nuo teismo už- dėtos bausmės.

c) 'Reprieve' yra egzeku- tyvinės valdžios malonės ak- tas, kuriuo atleidžiama nuo teismo uždėtos mirties baus- mės.

Amerikos nerašytos Eng- lish common law sistemoj trūksta rašytų vykdomųjų nuostatų amnestijos ir baus-

mės dovanojimo esmei ir vykdymui nustatyti. Čia ieš- koma buvusios teisminės praktikos. Bet jos šiuo klau- simu kaip ir nėra. Tuo ir susidarė sakytoji kontra- versija. Kaip žinome, Nixo- nas pripažino padaręs klai- dų administraciniai spren- džiant Watergate komplek- są. Bet jis nepripažino sa- vo kaltės ir jis nėra dėl to teismo teistas ir nubaustas.

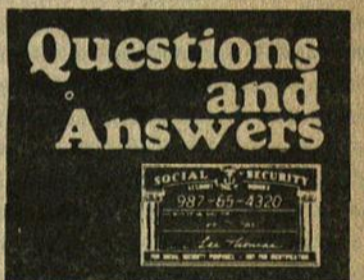
Tuo garpu rašytoj europi- jinėj Romos teisės princi- pais pagrįstoj teisingumo sistemoj turime amnestijos ir bausmės dovanojimo prin- cipu vykdomuosius nuosta- tus. Štai, pavyzdžiui, nepri- klausomaj Lietuvos buvo nu- statyta:

a) Amnestijos įstatymo leidimo teisę priklausė sei- mui kaip įstatymdavys- tės valdžiai. Amnestijos iš- tatymu kolektyviniai nusta- tytieji žmonės be prašymo turėjo būti atleidžiami nuo teismo ir baudžiamosios atsak- mybės už ten išvardin- tus kaltinimus. Bet kaltais nesijaučią asmenys galėjo prašyti jų baudžiamąją bylą svarstyti bendra tvarka.

b) Sąlyginio nubaudo- mo teisę priklausė teismui kaip jo jurisdikcijos valdžiai.

c) Malonės ir bausmės visiško ar dalino atleidimo teisę priklausė Respublikos prezidentui kaip adminis- tracinės ar egzekutyvinės valdžios galvai. Šios rūšies aktai buvo daromi pagal nu- baustojo asmens malonės prašymą.

Martynas Kavolis

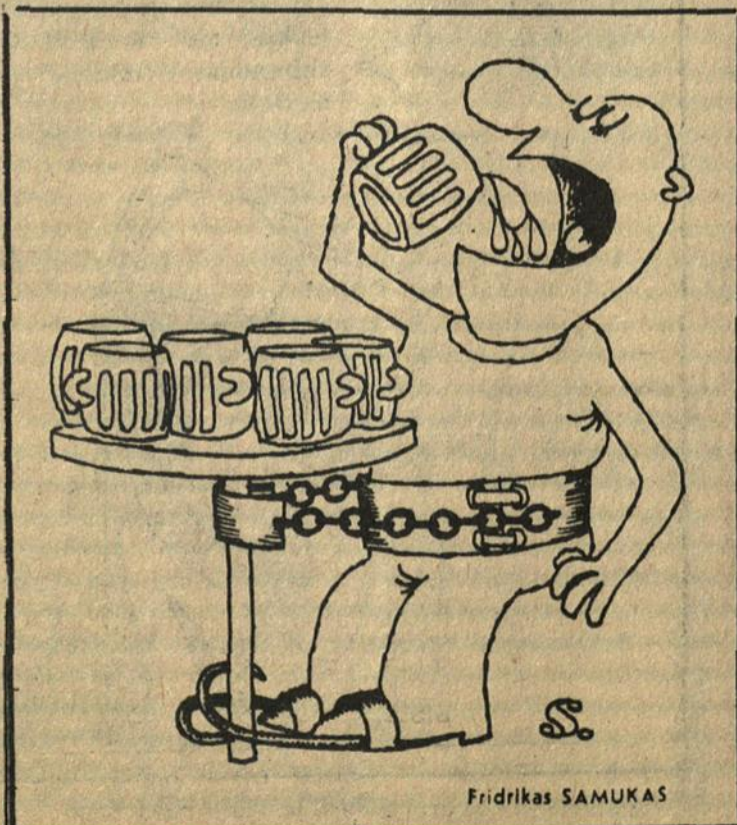
Q. I am 68, and the only income I have is my social security benefit of \$94 a month. I was going to apply for supplemental security income payments, but a friend told me I probably can't get them because I have a son living across town who can afford to help support me. Is this true?

A. You may be eligible for monthly supplemental security income payments, regardless of your son's income. You should call or write any social security office for information about applying for payments.

Q. When my property was assessed a few months ago, the market value of my home was listed as \$22,000. Will this count against me when I apply for supplemental security income payments?

A. Probably not. A home of reasonable value doesn't count as a resource under the supplemental security income program. Generally, a home with a market value of \$25,000 or less based on the latest real estate tax statement is considered a home of reasonable value. In Alaska and Hawaii, the amount is \$35,000 or less.

Jų pačių akimis...

Fridrikas SAMUKAS

Socialistinis lenktyniavimas

ti" grasina Lietuvos komu- nistų partijos centro komi- teto organas "Valstiečių laikraštis". Kiekvienas kom- partietis griežtai įpareigoja- mas būti sekliu, šnipu ir žė- mės ūkio ekspertu! (zz)

Tapkite knygos 'TAUTINĖS MINTIES KELIU' mecenatu ar rėmėju

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINEI SĄJUNGAI
87-80 96th St.
Woodhaven, N. Y. 11421

"Tautinės minties keliu" knygą užsiprenumeruoju kaip

- mecenatas \$100.00
- garbės prenumeratorius .....\$ 50.00
- prenumeratorius rėmėjas .....\$ 20.00

(Čekius rašyti National Lithuanian Society of America, Inc. vardu).

Pridedu čekį sumoje \$.....

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

KUN. P. DZIEGORAIČIO 35 METŲ KUNIGYSTĖS SUKAKTIS

Šv. Mišios Naujosios parapijos bažnyčioje rugsėjo 29 d. 10 val. Po pamaldų pietus ir trumpa meninė programa parapijos salėje.

• **Tarptautinio meno ansamblių festivalis**, kurį organizuoja Western Reserve Universitetas, įvyks šeštadienį, rugsėjo 28 d. 7 val. vak. Union Hall salėje (Euclid Ave. greta Severance salės). Lietuvius atstovaus Čiurlionio Ansamblio moterų choras ir kanklių orkestras. Dalyvaus net iš Indijos ir Europos atvykę ansambliai. Pradžioje bus tų ansamblių paradas, po to — programa. Įėjimas laisvas.

• **Išnuomojamas butas** 5 kambarių antrame aukšte su garažu So. Euclide, 1524 Sherbrook Rd. Vyresnio amžiaus žmonėms ir be naminių gyvulių. Patogus susiekimas autobusais ir arti prekyviečių. Skambinti: 381-3762. (72-73)

• **Perkant ar parduodant namus**, prašome kreiptis pas Čipkus Reaity, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• **Apdraudos reikalais geriausių patarnavimus** gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

Tėvynės Garsams 1969 m. minint 20 metų sukaktį, gimtadienio pyrago žvakutes su Nepriklausomos Lietuvos degtukais uždega Izabelė Jonaitienė ir programos įsteigėjas Jaunutis Nasvytis. V. Bacevičiaus nuotrauka

CLEVELANDO LIETUVIŲ RADIJAS MINI 25 METŲ SUKAKTĮ (1949-1974)

KLAUSYKITĖS TĖVYNĖS GARSŲ

Pentadieniais 8-9 val. vak.
Pirmadieniais 8-9 val. vak.

(BALTIJOS AIDAI)

Vedėjas — JUOZAS STEMPUŽIS

LITHUANIAN RADIO PROGRAM WXEN-FM-106.5
4249 LAMBERT RD. / CLEVELAND, OHIO 44121 / (216) 382-9268

CLEVELANDO ABITURIENTŲ BALIUS

Šeštadienį, spalio 5 d., 7:30 val. vak.

LIETUVIŲ NAMUOSE.

PROGRAMA — VAKARIENĖ — ŠOKIAI.

BILIETAI — JAUNIMUI \$5.00.

SUAUGUSIEMS \$10.00

Stalus dešimčiai asmenų galima užsisakyti pas: Alvydą Narbutaitį (461-0282) ar Jūratę Petraitytę (531-1058).

LF vajeaus susirinkime.

J. Garlos nuotr.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 29 D, Kun. Dzegoraičio 35 metų kunigystės sukakties progą pagerbimas.

SPALIO 5 D, Šeštasis abiturientų pristatymo balius Liet. Namuose.

SPALIO 12 D, Dirvos balius Lietuvių Namų salėje.

SPALIO 13 D, Šaulių šeimyninis pobūvis Lietuvių Namuose.

LIETUVIŲ FONDO VAJUS

LIETUVIŲ FONDO susirinkimą Lietuviu namuose š. m. rugsėjo 22 d. dalyvaujant gausiam clevelandiečių

SPALIO 20 D, Dr. D. Kesinaities mirties sukakties minėjimas-akademija.

SPALIO 20 D, Šauliai rodys du filmus apie širdies ligas ir vėžį.

SPALIO 26 D, BALFo sukaktuvinis balius Liet. Namuose.

LAPKRIČIO 2 D, Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis susirinkimas Liet. Namuose.

LAPKRIČIO 9-10 D, Lietuvių Dienos, Ruošia LB Clevelando apylinkė.

LAPKRIČIO 17 D, Šaulių informacinis susirinkimas.

LAPKRIČIO 23 D, Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Rengia LVS Ramovė.

LAPKRIČIO 24 D, Kristaus Karaliaus šventė, Ruošia ateitininkai.

GRUODŽIO 8 D, 4 v.p.d. Lietuvos Namuose Vytauto Puškoriaus piano rečitalis. Rengia Ateities klubas.

GRUODŽIO 24 D, Pensininkų klubo bendros Kūčios.

GRUODŽIO 31 D, Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių Namuose, Ruošia LB Clevelando apylinkė, 1975 M.

VASARIO 1 D, Literatūros vakaras. Rengia moksleiviai ir studentai ateitininkai.

VASARIO 8 D, Tradicinis blynų balius, Rengia Pilėnų tunto skautų tėvų komitetas.

KOVO 22 D, Kaziuko mugė Nauj. parapijos salėje.

BALANDŽIO 5 D, ALIAS ir Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pavaršinis balius Lietuvių Namuose.

būriui darniai pravedė, Fondo įgaliotinė M. Lenkauskienė. Fondo pirmininkas dr. A. Razma ir Fondo Tarybos pirmininkas dr. Balukas padarė išsamius pranešimus apie Fondo įkūrimą, jo ugdymą ir pelno skirstymą įvairiems lietuviškiems švietimo ir kultūros reikalams. Apie 50% viso pelno skiriama pirkdamas įvairias akcijas, nenukentėjo sąryšį su dabar vykstančia infliacija ir akcijų vertės kritimu?

Į tai buvo atsakyta, kad laimingu būdu L. Fondas, investuodamas pinigus, laikėsi konservatyvinės politikos ir išvengęs didesnių nuotolių. Tačiau ir pelnas šiais metais būsiąs kuklenis.

Kaip čia atsitiko, kad L. Fondas Lietuvos istorijai parašyti pakvietė ir finansuos nelietuvį mokslininką?

Dr. Balukas paaiškino, kad skirdamas lėšas kuriam nors reikalui, Fondas kviečia atitinkamas organizacijas tą reikalą apsvarstyti ir savo rekomendacijas padaryti. Taip buvę ir šiuo atveju: buvusi atsiklausta Lituanistikos Instituto istorikų sekcija, kurį rekomendavusi tą Lietuvos istorijos laikotarpio nuo 1775 iki nepriklausomybės paskelbimo žinovą žydų tautybės istori-

ką (jis yra vedęs lietuvaite ir sėdėjęs net sovietų kalėjime už ano Lietuvos istorijos laikotarpio interpretavimą skirtingą nuo komunistinio).

Ar Lietuvių Fondas negalėtų būti lietuvių bendruomenės 'finansų ministerija'? Atsakydamas į šį paklausimą dr. A. Razma priminė, kad L. Fondas, finansuodamas kuone visus kultūrinio darbo ir švietimo reikalus, ir esąs netiesiogine prasme tokia 'finansų ministerija'.

Po pranešimų ir diskusijų buvo parodytas L. Fondo finansuotas filmas apie M. K. Čiurlionį. Filmą paruošė amerikiečių universitetas. Parodyta buvo tikrai pusė to filmo, ir todėl gal nebūtų įmanoma pasakyti apie jį galutiną nuomonę. Parodytoji filmo dalis dėja gana blanki. Paveikslų nuotraukos neryškios, komentatorių kalbos ir svarstymai apie M. K. Čiurlionį buvo daugiau skirti dailininko technikos savybėms išryškinti, o nebandyta išvelgti į giliai Čiurlionio kūrybos filosofinę prasmę. A. Kuprevičiaus paskambinti Čiurlionio kūriniai labai pataiso filmo vertę. Bet nuotraukos labai silpnos, tiesiog neatleistinas pianisto, ypač jo rankų "sumurzinimas". Neatrodė, kad šis filmas turėtų nelietuviškam žiūrovui norimą ir laukiama efektą.

Susirinkimo dalyviams buvo parodyta mirusiųjų fondo narių memorinė knyga. Nepaprastai kruopščiai atlikti įrašai ir meniniai pagražinimai daro šiuos sąrašus neįkainojamos vertės istoriniu dokumentu.

Baigiant susirinkimą buvo pareikšta padėka mūsų laikraščiams "Dirvai" ir "Draugui" ir jų bendradarbiams, Tėvynės Garsų radijo valandėlės vedėjui, abiejų parapijų klebonams už priminimus parapičiams apie L. Fondą, Liet. Namų direkcijai ir visiems vajeaus komiteto nariams ir bendradarbiams. Po susirinkimo buvo kavutė ir užkandžiai, kuriuos skoningai paruošė komiteto narė O. Jokūbaitienė ir talkininkės.

Susirinkimo metu vyko naujų narių — šimtininkų registracija ir Fondui įnašų rinkimas. Derlius neblogas: 28 asmens sudėję \$3070.00, o 17 asmenų pasižadėjo duoti \$2700.00. Su jau anksčiau vajeaus pradžioje gautais įnašais surinkta \$7300.00 — kuone pusė visos sumos, kurią Ohio valstija įpareigota sukelti užbaigiant pirmojo milijono programą.

Vajeaus bus intensyviai tęsiamas. Vajeaus komiteto išdininkas J. Mikonis ir jo talkininkas K. Gaizutis pasirošę aplankyti kiekvieną asmenį, kuris dar norėtų patekti į pirmojo milijono narių skaičių. (pk)

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus. Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5 1/4%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6 1/2% — 7 1/2%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės vlandeje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

Lietuvių Fondo 'tūkstantininkai' su vajeaus rengėjais. Iš kairės: F. Eidintas, dr. G. Balukas, 'tūkstantininkas', S. Lukoševičius, M. Lenkauskienė, 'tūkstantininkas' A. Masilionis ir dr. A. Razma. J. Garlos nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS PHILADELPHIJOJE

Lietuvos respublikos prezidento Antano Smetonos gimimo šimtmečio ir 30 metų mirties sukakčių minėjimas ALT S-gos Philadelphijos skyriaus, patalkinant vietinėms organizacijoms, įvyks spalio 5 d. (šeštadienį), 5:30 val. vakaro, Sheraton viešbutyje, 1715 J. F. Kennedy Blvd., Philadelphijoje.

Minėjimas susidės iš iškilmingos akademijos, mėminės dalies ir banketo. Pagrindinę kalbą pasakys prof. A. Augustinavičienė, o meninę dalį atliks pianistas A. Smetona — abu iš Clevelando.

Šauniam banketui vadovaus plačiai žinomas ir išgarsėjęs savo profesinėje veikloje ir nuoširdus lietuviškų reikalų rėmėjas, senosios lietuvių emigracinės kartos sūnus adv. S. F. Mankas.

Prabėgusios vasaros atostogos ir patirti kiti malonumai mus dalinai buvo išskyre, tad šis pirmasis rudens sezono reikšmingas parengimas — pirmojo ir ilgamečio respublikos prezidento Antano Smetonos prisiminimas-pagerbimas, vėl turėtų mus suvesti į tautiniai šeimyniniai sąlyti bei brolišką pabendravinimą ar pasižmonėjimą.

Rengėjai to tikisi ir laukia gausaus mūsų visuomenės atsilankymo tiek į akademiją ir tiek pat į balių.

Kas vis dar tik gyvena neapsisprendimo būklėje eiti ar neiti, tam dera priminti: juk tarp praeties, kur yra mūsų atsiminimai, tarp ateities, kur yra sudėtos viltys, dar yra dabartis, kur yra mūsų pareigos visuotinai dalyvauti bei remti reikšmingus bei gražius už-

manyms, įvertinti dirbančių dedamas pastangas. Yra verta ta linkme pajudėti.

Tebūna valandelei pasimiršta ta mūsų gyvenime pilkoji kasdienybė ir darbas, o pagyventa brangiais mūsų tautos laisvės metų prisiminimais, kurios priedė šakys stovėjo pirmutinis ir ilgametis respublikos prezidento Antano Smetona, kurio atminimą pagerbsime.

Spalio 6 d. (sekmadienį), 10:30 val. iš ryto bus laikomos iškilmingos pamaldos šv. Andriejaus bažnyčioje, į kurias visuomenė kviečiama dalyvauti. (jb)

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS FLORIDOJE

Palm Beach Lietuvių Klubas, po ilgesnės vasaros atostogų pertraukos, rugsėjo 7 d. vėl sušaukė savo narių susirinkimą ir tuo pačiu atnaujino veiklą, kuri pagal Klubą valdybos užsimojimus ir parengtus planus turėtų būti šiais metais ypatingai gyva ir įvairi visokio pobūdžio parengimais ir kultūrinėmis pramogomis.

Šiame susirinkime buvo atitinkamai paminėta rugsėjo aštuntosios dienos Tautos šventė. Po iškilmingų pamaldų, kurias atnašavo ir pamokslą pasakė kun. A. Bielskis, įvyko minėjimas. Pagrindinį žodį šia proga pasakyti buvo pakviestas tuo metu Juno Beach viešėjęs Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pirmininkas kun. J. Vaišnys. Savo kalboje prelegentas iškėlė labai daug originalių ir šiam gyvenamajam momentui aktualių minčių, kurios galėtų būti plačiai diskutuojamos, pareiš-

Chicagoje pristatyta Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika

Šiais metais knygų rinkoje pasirodė neįprastas leidinys — Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika. Kronika yra leidžiama okupuotos Lietuvos pogrindyje, po 3-4 sąsiuvinius metuose. Šioje knygoje yra surinkti ir ištaisai perspausdinti septyni Kronikos sąsiuviniai. Knyga gražiai išleista sudaro 336 puslapius. Tai dokumentinė medžiaga kryžiuojamos ir žudomos Lietuvos. Kronika lengvai skaitoma ir turėtų būti kiekvieno susipratusio lietuvio knygų lentynoje.

Šios knygos leidėjai yra Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos Rėmėjai.

KRONIKOS pristatymas įvyko š.m. rugsėjo 15 d. Jaunimo Centre. Pristatymą atidarė Rėmėjų valdybos pirm. kun. K. Kuzminskas ir toli-

mesnį vadovavimą perdavė Petriui Indreikai. Kun. K. Kuzminskas pastebėjo, kad Petras ir Antanina Indreikai, tik ką atsikėlė iš East Chicagos, Ind., kur buvo aktyvūs rėmėjai, tuojau įsijungė į Chicagos Rėmėjų vyr. valdybą.

P. Indreika padėkojė už malonų žodį, pakvietė vyskupą A. Deksnį sukalbėti malda.

Platesnę knygos apžvalgą padarė Draugo red. Bronius Kviklys. Jis pastebėjo, kad okupuotos Lietuvos katalikų šauksmo nenori girdėti nei Jungtinės Tautos, nei J.A. Valstybės, nei net Vatikanas. Jį girdi tik keletas Amerikos senatorių. Kai Sovietų S-gos žydai pakėlė lermą apie jų persekiojimą dėl emigracijos, tai tuojau atsiliespėjo viso pasaulio spauda, TV, radijas, o dėl lietuvių katalikų persekiojimo, nė žodelio. Reikia stengtis tą tylą pralaužti ir kuo plačiau šią knygą paskleisti.

Dar kalbėjo prel. J. Balkūnas, lyg švelnindamas ankstesnio prelegento pareiktas mintis, pastebėjo, kad KRONIKOS per biuletinius plačiai yra paskleistos Vokietijoje ir Italijoje. Prelatas pažymėjo, kad jo vadovaujama Lietuvių Kunigų Vienybė yra numaciusi išleisti KRONIKĄ vienoje knygoje anglų kalba. Tam reikalui ir mecenatas yra surastas. Linkėjo, kad KRONIKĄ būtų kiekvienoje lietuvių patriotiškoje šeimoje.

Vyskupas V. Brizgys pažymėjo, kad KRONIKOJE yra surašyti ne vien lietuvių religiniai reikalai, bet taip pat ir tautiniai. KRONIKOS parodo lietuvių tautos gajumą ir pasipriešinimą visa naikinančiam komunizmui. Religinė Šalpa, remdama tikinčiuosius, žadina kovos dvasią ir parodo jų pastangų įvertinimą.

Vysk. V. Brizgys, asistuojamas kun. K. Kuzminsko,

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS CHICAGOJE

Chicagos lietuvių organizacijų jungtinis komitetas rengia Prezidento Antano Smetonos minėjimą Chicagoje. Minėjimo akademija bus 1974 m. spalio 6 d. Maria HS auditorijoje. Programoje dalyvauja: kultūrininkas Vytautas Alantas (paskaita), pianistas Vytautas Smetona, dainininkė Audronė Simonaitytė, aktorė Birutė Pūkelevičiūtė ir kt.

Jaunimo Namuose, b. Čiurlionio Galerijos patalpose, rengiama Antano Smetonos raštijos paroda, rugsėjo 27 d. iki spalio 5 d. Joje išstatoma: A. Smetonos parašytos knygos, jo redaguotieji bei leistieji žurnalai, laikraščiai, periodikoje paskelbtieji straipsniai, pasakaitos, laiškai, nuotraukos, o taip pat numizmatikos ir filatelijos rinkiniai, kuriuose įamžintas Prezidentas Smetona, bei kita istorinė medžiaga, originalai. Parodos rengimo vadovai: Bronius Kviklys ir Liūdas Kairys.

BALTIC APTS. CONDOMINIUMS

506-71st Ave. St. Pete Beach, Fla 33706. 1 and 2 bedroom apts. beautiful, modern, De Luxe; near beach, stores and transportation. Small complex, low maintenance fees. Adults, no pets. Brokers invited 24,500 and up. Tel. (813)360-8766.

IMMEDIATE OPENINGS FOR 1ST CLASS SKILLED TOOL & DIE MAKER

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. 1ST SHIFT

CENTERLESS GRINDER

2ND SHIFT
Steady work for qualified men. Good benefits and wages.

CORNWELL QUALITY TOOL CO.

200 N. Cleveland Ave.
Mogadore, Ohio 44260
(70-72)

SIUVĖJOS PRIE MASINŲ

Prietyrusios ar norinčios išmokyti, Aukštas valandinis atlyginimas ir akordinis darbas. Apmokėtos šventės ir atostogos. Plus kiti priedai. Malonios darbo sąlygos.

WORK WEAR CORP.
1768 E. 25th (So. of Payne Ave.)
Cleveland, Ohio
(70-76)

įteikė pažymėjimus, aukojusiems 100 ir daugiau dolerių. Ypatingą padėką pareiškė prel. Karaliui, šios knygos mecenatui, aukojusiems 6000 dol. ir Barborai Jasaitienei, paaukojusiai 3200 dol.

Meninėje dalyje, kurią pravedė M. Valentinaite, garsėjanti jauna solistė Audronė Simonaitytė padainavo kelioliką lietuvių ir pasaulinių kompozitorių kūrinių. Solistė susirinkusiųjų buvo šiltai sutikta ir įvertinta. Jaunoji solistė šį pavasarį labai gerai baigė muzikos mokyklą.

Balys Pakštas, pritariant kanklėms savo jauniausios dukros Rutos, birbyne išpūtė liaudies ir partizanų dainų melodijas. Susirinkusieji buvo sužavėti meistrišku išpildymu, už ką nuoširdžiai paplojo.

Mūsų žmonės, jau pradeda prarasti kovos dvasią ir geriau mėgaujasi gamtos malonumais, kaip eina pasiklausyti kenčiančios tėvynės šauksmo. Kur buvo tie, kurie plėšosi dėl pirmavimo, bet kai reikia parodyti rūpestį savo kryžiuojamam broliui, tai jų nėra.

Be jau minėtų vyskupų ir prelato, pristatyme dalyvavo gen. Juzė Daužvardienė, Balso pirm. Marija Rudienė ir keletas kitų. Dalyvių buvo apgailėtina mažai.

(aj)

Vieni tėvai, matydami savo vaikų lietuvių kalbą pradedus jiems eiti į vietinę mokyklą vis silpnėjant, pristo stalo pakabino pranešimą:

— Pinigų prašymai, nekaltumo įrodymai, pasiteisinimai ir kito skundimai, įvairūs kitokie reikalavimai ar pareiškimai bus išklausomi tik lietuvių kalba.

Mama ir tėtė

MACHINIST
Exp'd. engine lathe operator able to work from blueprints & verbal instruction w/min. supervision. Top wages, pd. hospitalization. Bergen Machinery Products Inc., 1050 Goffle Rd., Hawthorne, N.J. 201-427-8959. (70-75)

PRODUCT ENGINEERS
With good drafting, math and mechanical ability. Prefer individuals with leadership potential who is actively pursuing an Engineering career. Apply Employment Office CRAWFORD DOOR JIM WALTER DOORS Ecorse, Mich. 4270 High An Equal Opportunity Employer (66-71)

RARE OPPORTUNITY

Employment opportunities available with growing structural steel fabricator in Atlanta area.

EXCELLENT FRINGE BENEFITS INCLUDING

company paid hospitalization insurance holidays and vacation program.

Excellent pay based on experience in the following field:

Fitters & Layout PERSONNEL

For further information on personal interview, please call

Mr. Leo
collect at
(404) 963-6251

An Equal Opportunity Employer

(70-72)

HEAT TREAT STRAIGHTENERS

Have openings for 1 experienced and 1 apprentice Straightener. Good rates, shift premium. Paid Insurance, Pension plan.

Apply Personnel Dept.

N. A. WOODWORTH CO.

1300 EAST 9 MILE, FERNDALE, MICH.

Telephone 313-541-7500

An Equal Opportunity Employer

(70-73)

MAINTENANCE—FACTORY

Our Solon Plant has need of experienced people in its maintenance Dept. If you have experience in Machine repair, Hydraulic equipment repair, Electrical repair including motors and Maintenance Welding apply in person. Good hourly rate, paid vacation, group insurance and some overtime.

INTERPACE CORP.

30000 SOLON RD., SOLON, OHIO

An Equal Opportunity Employer

(70-72)

TOOL MAKER

Must be Journeyman or Equivalent and be able to work any shift. Excellent benefits and working conditions. Apply:

CHAMPION SPARK PLUG CO.

20000 Conner Ave., Detroit, Mich. 48234

An Equal Opportunity Employer

(70-72)

Mirus ALT S-gos Philadelphijos skyriaus nariui, teisininkui

PETRUI JONKUI,
jo žmonai VLADISLAVAI JONKIE-
NEI ir posūniui VLADUI BAGDONA-
VIČIUI su šeima, nuoširdžią užuojautą
reiškiame ir kartu liūdime

ALT S-gos Philadelphijos
skyriaus valdyba

A. A.

A. JANKAUSKIENEI

š. m. rugsėjo mėn. 19 d. mirus, jos vyrui
Vet. Dr. STASIUI JANKAUSKUI,
dukrelei V. TRIMAKIENEI ir jos šei-
mai, liūdesio valandoje reiškiame mūsų
nuoširdingiausią užuojautą ir kartu liū-
dime

Maria ir Kostas
K a n a u k a i
Nijolė ir R.
M e C u l l o u g h

NURSES RN's—LPN's Where Are You Hiding?

We want to give good patient care
but we cannot do it without your help.

WE NEED YOU!

All shifts. Full or part time.

Call Mrs. Letendre for an appointment 8 to 4:30

ABBEY NURSING HOME 8205 Euclid 421-8580

(70-72)